

ICOANA CREDINȚEI. REVISTA INTERNAȚIONALĂ DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ INTERDISCIPLINARĂ, Nr. 2. An. I. Iunie 2015

Sfânta Taină a Spovedaniei. Dimensiunea eclesiologică și morală (Sacrament of Confession. Ecclesiological and moral dimension)

PhD. Bugiulescu Marin

Scientific Researcher, Faculty of Theology and Sciences of Education of the
Valahia University of Târgoviște,
ROMANIA,

E-mail: m_bugiulescu@yahoo.com.

ABSTRACT

English Abstract: *This article presents the Sacrament of Confession and the effects that it has both on the ecclesial community in general and for each believer in particular. The role of the Sacrament of Confession is: the elimination, cleansing and expiation of sins. The pages of Scripture we have revealed that the most important part of repentance is regaining the harice state before sin. The inner transformation of man through repentance is extremely important; God urges man to reject sin and return to Truth. All along the Scripture, repentance was presented and understood as the highest virtue, not only because it is a virtue in itself but because it creates a state of inner tension that continuously urges man to return to God.*

Romanian Abstract: *Acest articol tratează despre Taina Spovedaniei și efectele pe care aceasta le are atât asupra comunității eclesiale, cât și pentru fiecare credincios în parte. Rolul Tainei Mărturisirii este: eliminarea, purificarea și iertarea păcatelor. În sfânta Scriptură importanța pocăinței este dată de recăpătarea stării harice avută înainte de comiterea păcat. De asemenea, este de o valoare extrem de mare faptul că prin pocăință are loc transformarea lăuntrică a omului, prin care Dumnezeu ne îndemnă să respingem păcatul și să revenim la adevăr. De aceea pocăința în toată Scriptura a fost prezentată și înțeleasă ca cea mai mare calitate, nu că este o virtute în sine, ci pentru că prin tensiunea interioară urgentează continuu întoarcerea omului la Dumnezeu.*

Keywords: Sacrament of Confession, repentance, ecclesial, virtues, harice

Introducere

Sfintele Taine sunt mijloacele reale prin care membrii Bisericii se împărtășesc de harul mântuitor și sfințitor ce izvorăște din jertfa și învierea hristică, de aceea reprezintă hrana cea spirituală a creștinilor. Ca lucrări sfinte tainele actualizează și permanentizează în chip văzut, harul nevăzut pe care Hristos prin Duhul Sfânt îl pogoară asupra credincioșilor și întregii Biserici. „Biserica e întruchipată în ele ca măduarele în inimă... Biserica se preface în ele, deoarece cele mai tari biruiesc, precum și fierul vârat în foc se preface în foc, nu focul în fier” [1].

Sfintele Taine au fost instituite de Hristos și încredințate Bisericii pentru ca prin ele omul să primească harul Duhului Sfânt, să dobândească statutul de creștin începând de la botez pentru a trăi în comuniune cu Hristos. Arătând cine este întemeietorul tainelor Sfântul Ambrozio întreabă retoric, zicând: „Cine este autorul Sacramentelor dacă nu Domnul Iisus?...” [2]. Prin Sfintele Taine Arhiereul nostru cel Mare, Mântuitorul Iisus Hristos, care a străbătut cerurile (Evrei 4,14) este prezent și lucrător, prin preoția specială de succesiune

apostolică, cu toți cei ce cred și sunt uniți cu El ca stare harică a preoției împărătești, obștești (I Petru 2,9), vrednicie care presupune puritate și deci pocăința.

Dat fiind faptul că viața omului în trup, chiar și după botez, după purificarea de păcat (strămoșesc și personal), este supusă senzualității și aplecată spre păcat, Hristos a întemeiat Taina Pocăinței sau a Spovedaniei, prin care oamenii să fie restabiliți în har, iertați de păcate, de bolile spirituale, pentru a fi apti unirii cu Biserica, și ridicări „la măsura vârstei deplinătății Lui” (Efes. 4,13).

1. Taina Sfintei Spovedanii din punct de vedere biblic și dogmatic

Sfânta Scriptură prezintă pocăința drept o necesitate a vieții omului, care după căderea în păcat a simțit nevoia de a se apropia de Dumnezeu. În întreg Vechiul Testament vedem cum Dumnezeu cheamă neîncetat pe oameni să se apropie de El, să intre în comuniune cu El pentru a avea astfel viața veșnică și pentru a se împărtăși de darurile sale (Osea 4,6; 6,1; 11,7; Amos 5,4; Sofonie 2,3; 3,13; Ieremia 3,7,14,22; Iezechiel 18,31). Dar în sine pocăința este un dar al lui Dumnezeu care răspunde efortului omenesc depus în vederea eliberării de păcat și de patimi. Tema pocăinței este amplutratată în psalmi, care pleacă de la drama omului îndepărtat de Dumnezeudatorită păcatelor sale: „până când, Doamne, mă vei uita până în sfârșit? Până când vei întoarce fața Ta de la mine?” (12,1). De aici și structura lui sufletească care este tulburată de numeroase și puternice conflicte de conștiință (Ps.50), dar care îl îndreaptă către Creator „când Te-am chemat, m-ai auzit, Dumnezeuul dreptății mele! Întru necaz m-ai desfătat! Milostivește-Te spre mine și ascultă rugăciunea mea” (Ps. 4,1).

În Noul Testament pocăința este condiția primă a intrării în împărăția lui Dumnezeu propovăduită și întemeiată de Mântuitorul Iisus Hristos, prezentată sub trei aspecte. În primul rând se vorbește de o împărăție ce se realizează în lăuntrul omului (Luca 17,21), adică în conștiința lui, în care pocăința este cea care o inițiază. Apoi de cea a comuniunii cu ceilalți credincioși, în cadrul sacramental bisericesc (Matei 6,33; 21,43; Marcu 12,34). Iar în al treilea rând Împărăția lui Dumnezeu este prezentată ca fiind și cea din Ceruri, cea viitoare, împărăție din care vor face parte toți cei buni care au dobândit iubirea veșnică (Luca 16,16; 18,17; Matei 21,43), definiți dogmatic prin Biserica triumfătoare. Biserica din lume cea luptătoare are ca mijloace necesare dobândirii împărăției cerești Sfintele Taine, prin care omul credincios intră în comuniune cu Hristos, pregustând bucuria veșniciei.

Taina Sfintei Spovedanii, prin care Hristos săvârșitorul ei nevăzut oferă harul iertării păcatelor mărturisite cu căință în fața episcopului sau preotului, a fost instituită odată cu suflarea Duhului asupra Apostolilor, în prima zi a învierii: „Luați Duh Sfânt, cărora veți ierta păcatele le vor fi iertate, și cărora le veți ține vor fi ținute” (Ioan 20, 22-23). Mitropolitul Antonie Bloom, vorbind despre actul pocăinței zice: „Când ne gândim la pocăință, vedem mereu imaginea obscură sau cenușie a durerii, a unei inimi strânse, a lacrimilor, a unei tănguiri fără capăt pentru trecutul nostru, atât de întunecat și de nevrednic. Nevrednic de Dumnezeu, de noi, de viața care ne-a fost dată. Aceasta este doar o parte a pocăinței, mai bine zis trebuie să fie doar o clipă a ei. Pocăința trebuie să crească în bucurie și lucrare. Fără acestea, pocăința este neroditoare, fără acestea, ceea ce putea deveni pocăință se transformă în regret, regret steril care de cele mai multe ori omoară forța de viață în loc să o trezească, să o înnoiască” [3]. Pocăința este de fapt o metanoia (Μετάνοια, ας, η se traduce *pocăință*, *schimbarea gândului*, *convertire*) o schimbare a minții de la rău către bine.

Prin Taina Pocăinței, credinciosul primește iertarea de păcate, prin mărturisirea lor sinceră și căința fierbinte, făcută în fața preotului sau a episcopului, reprezentanții văzuți ai lui Hristos investiți haric în preoția de succesiune apostolică. „A fi iertat înseamnă că cineva te iubește într-atât de mult, încât este capabil să preia asupra sa păcatul tău și să-l curme în sine” [4]. În asentimentul părinților înduhovniciți, sub aspectul convertirii personale: „pocăința

este cotitura vieții, răsturnarea gândurilor, schimbarea inimii ce ne întoarce cu fața către Dumnezeu într-o nădejde plină de bucurie și freamăt, în încrederea că, chiar dacă nu merităm mila lui Dumnezeu, Hristos a venit pe pământ nu ca să judece, ci ca să mântuiască, a venit nu la cei drepiți, ci la cei păcătoși.... Până nu ne vom accepta viața până la capăt, fără a lăsa ceva din întregul ei, până nu o vom accepta ca din mâna lui Dumnezeu, nu ne vom putea elibera de neliniștea interioară, de captivitatea interioară și de protestul interior” [5].

În scrierile Noului Testament Pocăința ocupă un loc central. Sfântul Ioan Botezătorul și însuși Mântuitorul, își încep propovăduirea lor prin vestirea pocăinței: „Pocăiți-vă, că s-a apropiat împărăția cerurilor”(Matei 3,2; 4,17), „Pocăiți-vă și credeți în Evanghelie”(Marcu 1,15). Iar Mântuitorul trimite pe ucenicii Săi să propovăduiască lumii „pocăința spre iertarea păcatelor” (Luca 24,47 ; 3,3).

Locurile clasice care se referă la pocăință sunt cele prezentate de Sfântul Apostol Pavel, care după convertirea sa de pe drumul Damascului, propovăduiește pe Hristos cu mult zel. În fața păgânilor din areopagul Atenei, el rostește o predică mișcătoare axată pe pocăință: „Dar Dumnezeu, trecând cu vederea veacurile neștiinței, vestește acum oamenilor ca toți de pretutindeni să se pocăiască”(Fapte 17,30). Apoi, cheamă preoții Bisericii din Efes pe care îi învață despre necesitatea pocăinței astfel: „n-am ascuns nimic din cele folositoare, ca să nu vi le vestesc și să nu vă învăț, fie înaintea poporului, fie prin case, mărturisind și iudeilor și elinilor întoarcerea la Dumnezeu prin pocăință și credința în Domnul nostru Iisus Hristos (Fapte 20, 21).

De asemenea, Sfântul Apostol Pavel scrie romanilor că pocăința este darul bunătății lui Dumnezeu: „Sau disprețuiești tu bogăția bunătății Lui și a îngăduinței și a îndelungii Lui răbdări, neștiind că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăință?” (Rom 2,4). Inima împietrită și nepocăită își agonisește mânia în fața judecății când se va răsplăti fiecăruia după faptele lui. „Acum mă bucur, nu pentru că v-ați întristat, ci pentru că v-ați întristat spre pocăință. Căci v-ați întristat după Dumnezeu, ca să nu fiți întru nimic păgubiți de către noi. Căci întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăință spre mântuire, fără părere de rău; iar întristarea lumii aduce moarte”(2Cor 7,9-10). Un alt eveniment de importanță capitală din viața Sfântului Apostol Pavel îl întâlnim în activitatea lui la Efes legat de cei șapte fii ai lui Scheva biruiți de duhul cel rău pe care au vrut să-l scoată dintr-un om(Fapte 19,11-18), eminent înspăimântător în urma căruia: „multi dintre cei ce crezuseră veneau ca să se mărturisească și să spună faptele lor”(Fapte 19,18).

La Sfântul Ioan Evanghelistul găsim alte referințe la pocăință care sunt strict legate de învățătura despre păcat: „Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi. Dacă mărturisim păcatele noastre, El este credincios și drept, ca să ne ierte păcatele și să ne curățească pe noi de toată nedreptatea”(1 Ioan 1,8-10). Datorită universalității păcatului pocăința este o stare permanentă a celor ce formează comunitatea Bisericii, aflați atât în progres dar și regres spiritual. Acest fapt îl arată ucenicul iubit de Domnul prin Bisericile din Apocalipsă chemate la pocăință de îngerul trimis lor, în Efes: „Dar am împotriva ta faptul că ai părăsit dragostea ta cea dintâi. Drept aceea, adu-ti aminte de unde ai căzut și te pocăiește și fă faptele de mai înainte” (Apocalipsa 2,4-5). Îngerului Bisericii din Sardes îi scrie: „Știu faptele tale, că ai nume, că trăiești, dar ești mort. Priveghează și întărește ce a mai rămas și era să moară. Căci n-am găsit faptele tale depline înaintea Dumnezeului Meu. Drept aceea, adu-ti aminte cum ai primit și ai auzit și păstrează și te pocăiește” (Apocalipsa 3,1-3).

Ținând seama de mărturiile biblice și patristice, păcatul are două consecințe principale: pe de o parte alterează firea omenească iar pe de altă parte rupe comuniunea

omului cu Dumnezeu. Așadar obiectul pocăinței este tămăduirea firii umane și refacerea comuniunii cu Dumnezeu.

Pe baza temeiurilor scripturistice putem observa următoarele aspecte principale ale pocăinței pe care gândirea patristică și teologică le-a sintetizat astfel[6]:

- convertirea,
- hotărârea,
- căința continuă și
- mărturisirea păcatelor.

„În practica bisericească, mărturisirea are însemnătatea de a curăți conștiința în scop de a se face vrednic pentru cuminicare cu Sântele Taine. Dacă însă dohovnicul presimte asupra conștiinței penitentului oarecare păcate grele, și puțină căință, apoi poate să-i amâne pe un timp învoirea de a se împărtăși; dar în asemenea caz dohovnicul trebuie a cere instrucțiuni de la Episcopul seu. Dohovnicul singur de sine poate să dea penitentului canon secret constător din post, rugăciune și alte eserciții pioase, fără să-l lipsească de cuminicare...” [7].

Pilda fiului risipitor este exemplul cel mai elecvent al convertirii, ea reprezintă o școală a pocăinței. Primul pas al întoarcerii la Dumnezeu este vinerea în fire (Fapte 17, 30), iar pentru a dobândi darul Duhului Sfânt și iertarea păcatelor, potrivit Sfintei Scripturi omul, trebuie să se convertească și să se boteze (Fapte 2, 37-38). Scripturistic pocăința este asociată fie botezului, fie credinței (Fapte 20,21) ca împăcare cu Dumnezeu (2 Cor 5,10). Această stare este prezentată și de Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul, ca imn al pocăinței, care descoperă starea omului îndepărtat de Dumnezeu, păcatul experimentat la nivel personal. Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul deplânge incidența păcatului în om care vatămă firea: „am primit”, „am fost amăgit”, „am căzut”, „am călcat porunca”, „m-am întunecat”, „m-am înnegrit”, „m-am întinat”, „m-am cufundat în noroi, bogăția sufletului cheltuind cu răcăcirile mele”. Chemarea la pocăință este o lucrare a Duhului Sfânt, plinită în cadrul Bisericii prin Sfintele Taine: „Biserica primește corb și scoate porumbiță..., fiindcă atunci când intră-n ea un răpitor și lacom, și aude dumnezeieștile cuvinte ale învățăturii ce schimbă la cuget și din lup se face oaie” [8].

Biserica este prin sacramentalitatea ei, scăldătoarea Siloamului, sau Viteza la care Hristos ne trimite în permanență. Prin prezența continuă a Lui Hristos, ea are puterea iertării și vindecării, de aceea Sfântul Simeon Noul Teolog zice: „Să căutăm prin urmare pe Hristos, în care îmbrăcați fiind prin dumnezeiescul Botez (Gal 3, 27) ne-am dezbrăcat de faptele rele, căci fiind, mai sfințiți în chip nesimțit, pe când eram încă prunci și cu gândul și cu vârsta, ne-am întinat în tinerețe pe noi înșine” [9]. Sub toate aspectele sale, pocăința vizează îmbunătățirea întregii firii umane, înnoirea minții noastre (Rom 12,2), îmbrăcarea omului nou în harul mântuitor și sfințitor, spre deplina creștere în cunoaștere și asemănare cu chipul dumnezeiesc (Col 3,10).

Sfânta Taină a Spovedaniei din punct de vedere liturgic

Prin Sfintele Taine omul, purificat, ca mădular al Trupului lui Hristos, primește arvuna vieții veșnice și toată puterea de care are nevoie pentru a crește și a se desăvârși în noua sa viață pe care a început-o de la botez.

Sfânta Taină a Spovedaniei, numită și Mărturisire sau Pocăință, este una din cele șapte Sfinte Taine ale Bisericii instituite de Hristos. Spovedania se mai numește și al doilea Botez, pentru caracterul ei reintegrator în comuniunea bisericească. Prin Taina Sfântului Botez omul primește iertarea atât de păcatul strămoșesc, cât și de toate păcatele făcute de la naștere până în clipa săvârșirii lui, iar prin Taina Mărturisirii primește dezleagare și iertare de toate păcatele făcute de la Botez, și de la ultima spovedanie. De aceea Pocăința este Taina renașterii duhovnicești, a reînvierii, este al doilea Botez prin care se reface comuniunea cu

Dumnezeu întreruptă prin căderea în păcat, prin încălcarea voii lui Dumnezeu cuprinsă în Legea morală.

Revelația dumnezeiască, precum și conștiința morală aclamă universalitatea pacatului săvârșit de oameni. „Nu este om drept pe pământ care să facă binele și să nu păcătuiască” (Ecclesiast 7,20); „dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi” (I Ioan 1,8). Mântuitorul Hristos a început lucrarea Sa în lume rostind cuvintele: „Pocăiți-vă căci s-a apropiat împărăția cerurilor” (Matei 4,17).

Spre deosebire de pocăința în sens general Taina Pocăinței este dedicată celor ce se pregătesc pentru a primi Sfânta Împărtășanie, așa cum arată Sfântului Apostol Pavel: „Să se cerceteze omul pe sine și numai așa să mănânce din această pâine și să bea din acest pahar” (I Cor. 11, 27-30). Această cercetare de sine se referă strict la Taina Pocăinței, la Spovedanie, care premerge primirea Lui Hristos prin Sfânta Euharistie.

Mântuitorul Hristos a instituit Taina Spovedaniei sau a Mărturisirii în ziua învierii Sale din morți când a dat Sfinților Apostoli puterea iertării păcatelor prin rostirea cuvintelor: „Pace vouă; precum M-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vă trimit pe voi”. Și zicând aceasta a suflat asupra lor și a zis: „Luați Duh Sfânt; căroră le veți ierta păcatele le vor fi iertate și căroră le veți ține, vor fi ținute”(Ioan 20, 21-25).

Preoția sacramentală de succesiune apostolică este investită cu harul iertării păcatelor, pentru credincioșii care se apropie cu frică și credință de Hristos printr-o mărturisire sinceră. Această stare este atestată în chip anticipativ de psalmistul David care simțind povara pacatului l-a mărturisit. „Mărturisi-voi fărădelegea mea Domnului; și Tu ai iertat nelegiuirea pacatului meu” (Psalmul 31, 6).

La începuturile Bisericii creștine preoții sau episcopii puteau săvârși taina spovediei în baza hirotoniei harice, dar întrucât s-a constatat că duhovnicul trebuie să aibă acceput oficial și garanția canonică a Bisericii, s-a stabilit o nouă ierurgie-hirotesia întru duhovnic (săvârșită de episcop). Precizăm că această rânduială bisericească oferă doar dreptul și dezlegarea de a spovedii, nu și puterea harică pe care o are preotul sau episcopul de la hirotonie. În caz de excepție din absoluta necesitate preotul în baza hirotoniei poate spovedii chiar dacă nu este hirotesit duhovnic.

Elementele constitutive ale tainei pocăinței sunt: mărturisirea păcatelor, căința pentru ele și dezlegarea păcatelor, urmată după caz sau nu de epitimie sau canon[10]. Dezlegarea de păcate este esența tainei mărturisirii, căci acum are loc împărtășirea harului iertării; în mod nevăzut, prin mâna episcopului și a preotului lucrează Hristos iertând pe cel ce și-a mărturisit cu zdrobire de inimă păcatele săvârșite[11]. Sfântul Ioan Gură de Aur învățând despre iertarea păcatelor realizată în Taina Pocăinței zice: „De fiecare dată când tu cazi înaintea adunării (Biserica n.n.) ridică-te. Astfel, de fiecare dată când tu păcătuiești, pocăiește-te de păcatul tău; nu deznădăjduii de tine însuși, chir dacă tu păcătuiești a doua oară, pocăiește-te a doua oară” [12]. După ce penitentul a mărturisit sincer păcatele, preotul rostește rugăciunea de iertare: „Domnul și Dumnezeu nostru Iisus Hristos, cu harul și cu îndurările iubirii Sale de oameni, să te ierte pe tine, fiule (N), și să-ți lase ție toate păcatele”[13].

După învățătura Bisericii Ortodoxe adevăratul săvârșitor al Tainei Spovedaniei este Mântuitorul Iisus Hristos, iar preotul este un martor dar și iconomul Tainelor Sfinte (I, Cor. 4,1): „Iată, fiule, Hristos stă nevăzut, primind mărturisirea ta cea cu umilință... Și eu sunt numai un martor, ca să mărturisesc înaintea Lui toate câte îmi vei spune mie”. Preotul, în virtutea harului preoției și a duhovniciei, împărtășește harul iertării păcatelor prin dezlegarea ce o face penitentului. De aceea penitentul simte totdeauna o mare ușurare și mângâiere după Spovedanie, o vindecare de bolile spirituale cauzate de păcat[14].

Potrivit învățaturii de credință ortodoxă mărturisirea păcatelor înaintea duhovnicului trebuie să fie:

- a) Completă, adică să cuprindă toate păcatele săvârșite după botez sau, mai exact, de la ultima spovedanie, și să nu ascundă nimic din cele făptuite;
- b) Sinceră și de bunăvoie;
- c) Secreta (făcută în taină);
- d) Cu umilință și cu zdrobire de inimă, adică cu părere de rău pentru păcatele săvârșite și cu dorința sinceră de a nu le mai face.

Așadar, momentul haric principal al Sfintei Spovedanii este dezlegarea păcatelor și iertare lor de Hristos, prin molifta pe care o face duhovnicul, zicând: „...și eu nevrednicul preot și duhovnic, cu puterea ce-mi este dată, te iert și te dezleg de toate păcatele, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin”. Prin Pocăință creștinul care se căiește de păcatele făcute și le mărturisește înaintea preotului, primește de la Dumnezeu iertarea lor, fiind reșezat în starea harică din care a căzut datorită acestora. De aceea Pocăința este Taina însănătoșirii sufletești a creștinului, și a refacerii comuniunii eclesiale, desigur trăită la nivel personal.

Pocăința ca Taină a restabilirii vieții creștinilor, stă alături de Taina Sfântului Maslu care restabilește pentru binele personal și al Bisericii viața credinciosului, vindecându-l de bolile trupului și sufletului: „De este cineva bolnav între voi să cheme preoții Biserici și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica și de va fi făcut păcate se cor ierta lui”(Iacov 5, 14 și 15).

3. Dimensiunea eclesiologică a Tainei Sfintei Spovedanii

Biserica este comunitatea și instituția teandrică având: *“o misiune teocratică spirituală și nu poate renunța la acesta fără să-și trădeze propria-i natură.”* [15].

Iisus Hristos, întemeitorul Sfintelor Taine - este adevăratul lor săvârșitor, căci harul împărtășit în mod nevăzut prin Sfintele Taine reprezintă prezenta Sa economică în societatea fiecărui timp. Prin Sfintele Taine, Iisus Hristos continuă lucrarea mântuitoare în Biserică, prin Duhul Sfânt. Caracterul eclesiologic al Sfintelor Taine implică nu numai structura sacramentală a Bisericii, ci și exclusivitatea Bisericii de a le săvârși prin slujitorii ei, adică prin episcopi și preoți. Numai Sfinților Apostoli și urmașilor lor, episcopilor și preoților, Mântuitorul le-a dat puterea de a învăța, de a sfinți și de a conduce pe credincioși la mântuire (Ioan 20,21-23; Matei 28,18-20; Marcu 16,15-16) și i-a investit cu puterea Duhului Sfânt pentru slujirea de iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu (I Cor. 4, 1).

Dintre Sfintele Taine, Spovedania, sau mărturisirea păcatelor, prezintă o importanță deosebită din punctul de vedere al lucrării moralizatoare, cu un pronunțat caracter eclesial. Ea este mijlocul prin care preotul pătrunde direct în tainele sufletului credinciosului, ca sfătuitor, mângâietor, învățător dar și medic și judecător.

Primirea demnității sacerdotale înseamnă și cea mai înaltă răspundere moral-spirituală, de care trebuie să fie pe deplin conștient fiecare slujitor al sfântului altar: „Nu fi nepăsător față de harul care este în tine, care ți s-a dat prin proorocie, cu punerea mâinilor preoției”(I Timotei: IV, 15). Duhovnicul trebuie să se roage să-l lumineze Dumnezeu (Can. 18 Teofil al Al.). Duhovnicul este părintele spiritual al ucenicilor care nu trebuie să uite niciodată că răspunde pentru ei. Printele Dumitru Stăniloae referindu-se la duhovnic citează din Evhologhion: „cel ce ia asupra sa sarcina cea grea a duhovnicului dator este să se facă chip și pildă tuturor cu înfrânarea, cu smerenia, cu lucrarea a tot felul de fapte bune, rugându-se în tot ceasul lui Dumnezeu ca să i se dea lui cuvântul înțelegerii și al cunoștinței ca să poată

îndrepta pe cei ce năzuiesc către el. Mai întâi de toate dator este să postească miercură și vinerea peste tot anul ca pe temeiul faptelor bune să poată porunci și altora să le facă” [16].

Tot marele nostru teolog Părintele Profesor Dumitru Stăniloae spunea că în duhovnic se întâlnesc trei persoane: prietenul- te iubește; judecătorul-care vede lucrurile drept; medicul care vrea să te însănătoșești. Duhovnicul trebuie să aibă o viață curată și o credință dreaptă și nestrămutată. O altă calitate morală pe care trebuie să o aibă duhovnicul este dragostea față de Dumnezeu și față de oameni (1 Iona, 16). Pe lângă bunătatea izvorâtă din iubire, duhovnicul trebuie să aibă smerenie, dar el trebuie să aibă și indulgență, fără ca prin aceasta să genereze excepții de la normele religios-morale ale credinței ortodoxe.

Comuniunea cu Dumnezeu, în Hristos, prin Sfintele Taine, conferă credinciosului cunoașterea tainelor divine, întărindu-l în lupta cu păcatele personale. În acest sens, Tertulian zice: „așadar, nimeni să nu se amăgească pe sine că se numără printre auditorii novici, ca și cum în această situație și-ar fi încă permis să greșești; de îndată ce L-ai cunoscut pe Domnul, teme-te; de îndată de ai ajuns în fața Lui, respectă-L” [17]. Primirea Sfintelor Taine ajută creștinului să crească în har, să se întărească în duh și să dobândească viața cea veșnică.

Creștinii prin intermediul sfintelor Taine pot sporii neîncetat în virtute, ca sânguitori ai faptelor bune. Viața creștină e o continuă luptă prin care creștinul nu trebuie să se lase biruit de rău, ci să biruiască răul prin bine (Rom 12, 21).

Omul post-modern, după milenarele sale tamponări cu istoria, a devenit o ființă autonomă, secularizată. Nu caută motive, nu scornește în principii, nu are timp de principii, nu se preocupă de semeni, care la rândul lor, îl ignoră, nu își pune prea multe întrebări pentru că are senzația că deține răspunsurile care îi pot fi utile.

Sfânta Taină a Spovedaniei este liantul care aduce omului contemporan împăcarea cu sine însuși prin revenire în fire, la normalitate, ca rezultat direct al împăcării cu Dumnezeu și al iertării de păcate. Dar mai mult decât atât spovedania reprezintă factorul de stabilitate reintegrator în marea comuniune și comunitate a Bisericii, al regăsirii paradisiului pierdut în urma căderii în fariseism, ignoranță, autosuficiență și egoism date de păcat.

Concluzii

Sfânta Taină a Spovedaniei sau a Mărturisirii și iertării păcatelor este o lucrare sfântă de refacere a legături de iubire și de comuniune dintre omul credincios și Dumnezeu pe de o parte, și dintre credincios și semenii săi, pe de altă parte. Prin Sfânta Taină a Spovedaniei, sau a împăcării cu Dumnezeu și cu Biserica, credinciosul, care regretă păcatul, îl mărturisește și se străduiește să nu-l mai săvârșască. Spovedania este experiența iertării, eliberări și a vindecări sufletului ca început nou și bun al vieții în Hristos.

Taina Sfintei Spovedanii este, așadar, o realitate a înnoirii vieții spirituale și a creșterii duhovnicești în legătura de iubire față de Dumnezeu și față de semeni.

Referințe bibliografice

- [1]. Nicolae Cabasila, *Tălcuirea dumnezeieștii liturghii*, XXVIII, traducere Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, și Pr. Prof. Dr T. Bodogae, Edit. Arhiepiscopiei București, 1989, p. 87
- [2]. Sfântul Ambrozio de Milano, *Sacramentele*, Ref. 1338-1339, A.D. 390, în *Credința Părinților din vechime*, vol. 1, trad. W.A.Jurgens, p. 176.
- [3]. Mitropolitul Antonie al Surojului, *Bucuria Pocăinței*, traducere din rusește de Mihai Costiș, cu un cuvânt înainte de Protos. Savatie Baștovoi, Timișoara, Editura Marineasa, 2005, pp. 23-24.
- [4]. *Ibidem* p. 30.
- [5]. *Ibidem*, pp. 40-41.

- [6]. IPS Andrei Andreicut, *Spovedanie și comuniune*, Ed. Renașterea, Cluj Napoca, 2011, pp. 94 – 112; Pr. Lect. Dr. Emil Cioară, *Duhovnicul și Taina Spovedaniei în Biserica Ortodoxă*, Ed. Universității din Oradea, Oradea, 2007, p. 198.
- [7]. I. S. Berdnikov, *Curs de drept bisericesc*, trad. de Silvestru Bălănescu, Tipografia Cărilor Bisericești, București, 1892, p. 476
- [8]. Sf. Ioan Gura de Aur, Omilii la parabola despre săracul Lazăr și bogatul nemibstiv, Trad, și note de Adrian Tanase Vlas 2002, Ed. Sofia, București, p.156
- [9]. Sf. Simeon Noul Teolog, Cateheze, scrieri II, Studiu introductiv și trad. Ioan Ică jr., ed. Deisis, Sibiu, 1994, p.31
- [10]. A se vedea Pr. Prof. D. Stăniloae, *Mărturisirea păcatelor și pocăința în trecutul Bisericii*, în rev. „B. O. R.”, (1955), nr. 3-4, p. 218-219.
- [11]. Pr. Prof. Dumitru Radu, *Taina Mărturisirii*, în *Îndrumări misionare*, ed. cit., p. 561 (a se vedea și articolele Pr. Prof. D. Radu, *Sfintele Taine în viața Bisericii*, rev. „S. T.”, nr. 3-4, 1981, și *Preotul ca săvârșitor al tainei spovedaniei și puterealui de a dezlega păcatele*, în rev. „B. O. R.”,(1982), nr. 9-10.
- [12]. Sfântul Ioan Gură de Aur, *In Hebr*, Hom. IX, 4; P.G. LXIII, 80, apud, Pr. Prof. Dumitru Radu, *Caracterul ecleziologic al Sfintelor Taine*, p. 303
- [13]. *** *Molitfelnic*, EIBMBOR, București, 2003, p. 63
- [14]. Vasile Mihoc, *Sfintele Taine*, mijloace de mărturisire și sfîntire a credincioșilor, în rev. M.A., nr. 7-8, 1983, pag. 447.
- [15]. Paul Evdochimov, *Ortodoxia*, EIBMBOR, București, 1996, p.329
- [16]. Pr. D. Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, București – 1978, p. 29
- [17]. Tertulian, *Despre pocăință*, VI, 14, traducere de prof. Nicolae Chițescu, Eliodor Constantinescu, Paul Papadopol și prof. David Popescu, în PSB, vol.3, IBMBOR, București, 1981, p. 214